

Suomi ei ole erityisen väkivaltainen maa

Tilastojen perusteella väitteet maassamme vallitsevasta itä-eurooppalaisen väkivallan perinteestä ovat vailla pohjaa.

VIERASKYNÄ

Pertti Töttö
Kirjoittaja on sosiaalitutkimuksen menetelmien professori Itä-Suomen yliopistossa.

Media lietsoo mielikuvaa Suomesta yhtenä Euroopan väkivaltaisimmista maista. Helsingin Sanomat otsikoi, että ”Suomessa kuolla väkivaltaan muuta Eurooppaa useammin” (31. 12.). Jutussa ei tosin kerrottu, millä luvuilla mitaten Suomi kuuluisi ”väkivallan aiheuttamien kuole-

mien määrässä Euroopan kärki-kaartiin”.

Samankaltaisia uutisia voisi luetella monia. Suomi on milloin ”vaarallinen maa naisille”, milloin Euroopan häpeätahra perheväkivallan vuoksi.

Huolestuttavaa on, että uutisten takana olevat tiedot eivät aina perustu luotettaviin lähteisiin, saati tutkimustietoon.

OIKEUSPOLIITTISEN tutkimuslaitoksen Verkkokatsauksen 12/2009 perusteella pystyy havainnolistamaan, millä tasolla ovat naisten ja miesten väkivaltakuolemat 36:ssa Euroopan maassa ja miten Suomi sijoittuu vertailussa.

Vertailumaana voi käyttää Euroopan väkivallattominta maata Saksaa. Vuosina 2003–2007 siellä surmattiin vuosittain sataatuhatta henkeä kohti keskimäärin 0,6 naista ja 0,7 miestä.

Euroopan maat jakaantuvat selkeästi kolmeen ryhmään.

Ensimmäisessä ryhmässä on ainoastaan yksi maa, Venäjä. Sen

luvut ovat 12 ja 43. Naisia surmattiin siis Venäjällä 20-kertaisesti ja miehiä 60-kertaisesti Saksaan verrattuna. Euroopan väkivaltasimman maan tittelistä eivät muut pysty kilvoittelemaan.

Toisen ryhmän maat ovat Ukraina, Valko-Venäjä, Latvia, Viro, Liettua ja Moldova. Niiden väkivaltaisuutta voidaan kuvata mediaanilla eli suuruusjärjestyksessä keskimäisen maan arvoilla. Luvut ovat 5 ja 15. Naisten luku on siis kahdeksan-kertainen ja miesten luku 21-kertainen Saksan lukuihin verrattuna.

Kolmannen ryhmän muodostavat 29 muuta Euroopan maata. Suomi on niiden joukossa. Meillä surmattiin sataatuhatta henkeä kohti naisia 1,2 ja miehiä 3,2. Saksaan verrattuna luvut ovat kaksin- ja viisinkertaiset mutta silti melko lähellä tämän yhtenäisen ryhmän keskiarvoja (naissurmia 1,0 ja miessurmia 2,0).

PROFESSORI Eero Backmanin (HS Mielipide 3. 1.) mielestä viime aikojen murhenäytelmät ”kumpuavat suomalaisesta mielenlaadusta”. Meillä on hänen mukaansa pitkä itäeurooppalainen väkivallan perinne.

Katsotaan, miten asia on. Itä ja länsi voidaan määritellä maantieteellisesti, poliittisesti tai uskonnollisesti.

Jos itänä pidetään maita, joiden pääkaupunki sijaitsee Helsingin lailla 24. pituuspiirin itäpuolella, siihen kuuluu Suomen lisäksi kahdeksan maata. Näiden joukossa Suomen surmaluvut ovat

Naissurmissa edellämme ovat Belgia ja Luxemburg.

kaikkein pienimmät. Muiden Itä-Euroopassa sijaitsevien maiden mediaani on Suomeen verrattuna viisinkertainen.

Poliittisesti itä tarkoittaa entisiä sosialistimaita. Nyt itään kuuluu 17 maata. Niiden naissurmien mediaani on 1,7 ja miessurmien

4,6. Poliittisen lännen luvut ovat 0,7 ja 1,5. Suomi on miessurmissa poliittisen lännen kärjessä; naissurmissa edellämme ovat Belgia ja Luxemburg.

Uskonnollisesti Eurooppa jakaantuu itään, länteen ja etelään. Maan suurimman uskontokunnan mukaan luokiteltuna aineistossa on ortodoksia maita 9, protestantisia 8 ja katolisia 18.

Ortodoksisten maiden mediaanit ovat 3,7 ja 11,9. Protestanttisissa maissa surmattiin sataatuhatta henkeä kohti naisia 0,7 ja miehiä 1,3. Suomi ei oikein kuulu kumpaankaan ryhmään. Lähimmäksi Suomen väkivaltalukuja tulevatkin katolisten maiden keskiluvut 0,9 ja 1,7.

YHDESSÄ suhteessa suomalainen väkivaltalta on uskonnollisesti itäistä tasoa. Surmien sukupuolittuneisuus (miessurmia yhtä naissurmaa kohti) on meillä ortodoksisten maiden tasolla.

Suomi on siis melko vaarallinen maa miehille.